

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 4. De obligatione suscipiendi ordines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

post provisionem Thesaurariae, & sciret provisionem, tam tempore provisionis, quam tempore indulti in Romana Curia extitisse, & coactum etiam esse in ea residere propter litem, ut in ipso indulto exprimitur, necessario faciendum est etiam Papam voluisse ipsi remittere per biennium obligationem professionis Fidei faciendae, nec enim dici potest, quod Papa crediderit professionem Fidei factam a Ioanne fuisse ante indultum propter brevitatem temporis, cuius non fuit ignarus S. Pontifex, quia exprimitur in indulto, se nuper contulisse Thesauraria, tunc etiam quia huiusmodi indulta non solent nisi ex iusta, & legitima causa concedi, quare credendum est Papam voluisse omnia optime intelligere, & sic tempus collationis residentiam dicti Ioannis in urbe, & residentiae causam, quibus consequens est, ut credere nullo modo potuerit professionem ante indultum factam; non etiam dicendum est, quod Papa voluerit illum accedere ad partes pro facienda professione, tum quia hoc repugnat causa expresse in indulto, scilicet, quia cogitur in Romana Curia permanere, cum etiam, quia sic intelligendo indultum redderetur fere inutile, ex quo indultum do percipiendis fructibus in absentia incipit currere a die dare. Oldrad. conf. quinquagesimo sexto Ioan. And. in addit. ad Specul. Rubrica de clericis non resident. vers. circa quam quaero. Unde si d. Ioannes debuisset ire Carthaginem pro facienda professione, & ad Curiam pro lite redire, non habuisset plenum, & integrum Beneficium indulti, nec iuxta illud in Romana Curia pro lite permanendi facultatem. Sed videbatur Dominis tollere omnem difficultatem, quod Papa voluit eum posse percipere fructus, etiam non facta prima residentia, ex quo aperte colligitur, quod non tenebatur d. Ioannes ire Carthaginem ad faciendam primam residentiam per dictum biennium, & consequenter etiam non tenebatur ire ad faciendam professionem Fidei per illud tempus, nec dicatur potuisse eum per Procuratorem emittere huiusmodi professionem, aut illam in Curia facere, & publicum instrumentum ad partes transmitti, quia certum est huiusmodi iuramentum debere corporaliter praestari, ut tradunt Dd. in c. ego N. de iur. iurand. Abbas n. 6. quo stante, cum decretum Concilii vellet, ut faciat coram Capitulo, & Episcopo, aut eo impedito coram Vicario, necessarium est eum, qui proficetur, praesentem esse, alioquin dici non poterit, quod corporaliter iurauerit, & professionem emisit coram Capitulo, & Episcopo. Ex quibus, & aliis latius deductis per informantes pro d. Ioanne concluderunt Domini, quod cum Papa sciret ante indultum professionem non fuisse emissam, voluerit, eum in Curia remanere, & fructus percipere per biennium perinde, ac si esset in Ecclesia, & non facta residentia tacite videtur prorogare obligationem professionis Fidei faciendae.

In eadem coram eodem, primo Iulij 1588.

76 Domini persisterunt in resolutis die 19. Februarii, praeteriti ex rationibus tunc deductis, & placuit ea consideratio, quod si pro emittenda professione debuisset Thesaurarius ire Carthaginem, & Romam redire, ut litem operam daret, indultum fuisset potius damnosum quam utile, ex quo proficendo, vel in Curia, vel per procuratorem non satisfaciebat concilio, hinc tollitur obiectum, quod fiebat, quod dispensatus super uno impedimento non censetur super aliis dispensatus. leg. si quando. C. de inoffic. testam. quia hoc non procedit, quando dispensatio redderetur inutilis. In eadem coram eo-

dem. 22. Nouembris 1588.

Proposui tertio causam Carthaginem, & fructum propterea, quod res grauis, & nona agitur, & facile in exemplum transire possit, & Domini steterunt in decis. duabus potissimum moti rationibus. Prima, quod d. Ioannes non fecit fructus suos vigore professionis, sed vigore indulti, & propterea sumus extra casum Concilii auferentis fructus ab illo, qui intra duos menses a die adepta professionis professionem Fidei coram Episcopo & Capitulo non fecit. Secunda ratio fuit, quia cum, ut per illusterrimos Cardinales interpretes Sancti Concilii Trident. resolutionum fuit, & alias coram in hac causa firmatum, professio Fidei per Procuratorem fieri nequeat, indultum de percipiendis fructibus in absentia per necessarium antecedens censetur dispensasse a professione Fidei faciendae, nam & si dispensatio debeat stricto intelligi, veniunt in dispensatione ea omnia, sine quibus dispensatio redderetur frustratoria, & delictoria Bald. in capit. postulasti, numero 9. & ibi Felin. numero 20. de rescrip. Rebuff. in praxi titul. de non promotis intra annum, numero 55. cum aliis allegatis, at in casu isto de nihilo fere seruasset indultum, si opus fuisset pro habendis fructibus Carthaginem ad faciendam professionem accedere, ex quo in itinere magna pars biennij fuisset consumpta, & fuisset necesse multa incommoda, & expensas patitur, quae forte superassent commodum fructuum illius biennij, quinimo fuisset illud contra expressam mentem Papae volentis eum in Romana Curia causa litis remanere. Non parum confirmant hanc opinionem verba illa indulti. non facta prima residentia, ex quibus apparet Papam voluisse dispensare d. Ioannem ab accessu ad suam Ecclesiam pro prima residentia faciendae, sic etiam a professione Fidei, quae personaliter, ut est dictum, in adeptione possessionis fieri solet. Nec dicatur, quod potuisset petere dispensationem a Papa, ut faceret eam in Curia, vel per Procuratorem coram Capitulo. Carthaginem emittere professionem, quia non tenebatur id petere, cum ut dictum est, iam per indultum de percipiendis fructibus fuisset dispensatus ab obligatione faciendi dictam professionem, nec id quidem in totum, sed ad tempus; nam clarum est, quo lapsu biennio tenebatur eam facere ita, ut non sublata obligatio, sed potius dilata, ac suspensa videatur. quare, cum facilius inducatur suspensio seu dilatio, quam omnimoda dispensatio, eo etiam facilius Domini in istam opinionem descenderunt.

Quae decisiones sunt notandae, & aduertendum, 78 primam rationem in hac decisione vltima adductam non videri bonam, nam Concilium absolute, & generaliter arctat ad professionem Fidei faciendam prouisos de Canonicatibus, aut Dignitatibus infra duos menses, a die adepta professionis, siue faciant fructus suos ratione residentiae, siue vigore indulti, quod supplet residentiam, & non possessionem, & patet ex illa declaratione S. Congregationis in causa Segobien. supra adducta 15. dubio, num. 50. ad 1. & secundum.

CAP. IV.

De obligatione suscipiendi ordines.

SUMMARIA.

Sunt aliqua Beneficia, quae requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, numero 1. Obtenentes huiusmodi Beneficia tenentur infra annu ordinem

dines suscipere requisitos, n. 2.

Parochus, non se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, numero 3. quæ priuatio obligat in conscientia ante sententiam numer. 5.

Qui explicat cap. licet canon, & ca. commissæ de elect. in 6. num. 4.

Ista priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem, aut propter illaturam, seu alium defectum, num. 6. & 7. ubi ponitur declaratio S. Congregationis, & alia numer. 8.

Nec etiam habet locum d. priuatio, & obligatio, se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur, ad officium sacerdotale per se exercen. n. 9. ubi ponitur declaratio S. Congregationis.

Obiungentes Dignitates, Canonicatus, aut alia Beneficia, si infra annum ordinem non susceperint requisitos, non incurrun priuationem ipso iure, num. 10. quia capitulum, licet canon, solum procedit in Parochialibus, numer. 11.

Isti, qui non receperunt ordinem requisitos ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo etiam si Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiam partem distributionum per diem, numero 12.

Decretum Concilij sess. 22. cap. 4. de reform. comprehendit ea omnia Beneficia, quæ ordinem requirunt ex sententia S. Congregationis, n. 13. quæ videtur velle, quod comprehendat etiam Beneficia extra cathedralem, vel Collegiatam, n. 14. quamuis Clem. vt ij, qui §. illi vero, non haberet locum in Beneficiis extra Cathedralem, vel Collegiatam, n. 15.

Post monitionem possunt illi priuari Beneficio ob non receptionem ordinum, n. 16. Nisi forte careant etate requisiti, n. 17.

An in Ecclesiis, ubi sunt adiuncti, possit Ordinarius absque eis procedere ad priuationem Canonicorum ob non receptionem ordinum, num. 18. cum seqq. resoluitur posse, quia ista non videtur causa criminalis, & adducitur declaratio S. Congregationis, licet alia sit contra.

Qui in Subdiaconatus ordine constituti non sunt, non habent etiam vocem in Capitulo, licet id ab aliis sibi concedatur, nec sint in mora illum suscipiendi. Nec habent vocem consultiuam, nec assistentiam in Cap. nu. 23. 24. & 25.

Decanus, seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum, & proponere, & resoluer, id potest facere, licet non sit in sacris constitutus, numero vigesimo sexto, ubi adducitur declaratio Sanctæ Congregationis.

In Ecclesiis, in quibus Decanus potest constituere Vice-decanum, poterit constituere illum, qui non sit in sacris ad conuocand. presidendum, & resolendum, numero vigesimo septimo.

In Ecclesiis, in quibus deficiente Decano ius conuocandi & presidendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatam, non spectabit ad eum qui non est in sacris, numero 28.

Dicta Clementin. vt ij qui, & dict. decretum Concilij non procedit in aliis, quæ extra Capitulum sunt, numer. 29.

In Ecclesiis, ubi collatio spectat ad Canonicum hebdomadarium per turnum, Canonicus etiam in sacris non constituitur ad effectum conferendi suam hebdomadam habere debet, n. 30.

Capitulum potest committere collationem, vel nominationem

Beneficij Canonico, qui non sit in sacris, numero 31. & Canonicus, qui non est in sacris potest optare ibi.

Quæ dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, & quæ sunt extra Capitulum de non constitutis in sacris, dicenda etiam sunt de non suscipientibus intra annum ordinem requisitum, n. 32.

Parochus, qui ad Sacerdotium promoueri non attendens Parochialem receperit, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promouens fuerit, n. 33.

An id procedat accipientibus alia Beneficia, quam Parochiales sine animo suscipiendi Presbyteratum, vel alios ordines annexos, n. 34. cum seq. resoluitur affirmatiue relatis sententiis Doctorum, intelligendo tamen de accipientibus sic Beneficia, vt fructus interim percipiant illa postmodum dimissa.

Accipientes Beneficia simplicia, quibus non est annexus ordo sacer animo satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi ad ordinem sacrum, non peccant, nec ad fructuum restitutionem tenentur, num. quadragesimo secundo. etiam si ea acceperint animo transeundi ad statum coniugalem, contra aliquos, numero 43. cum seqq.

An d. decisio c. commissæ §. ceterum, procedat in eo, qui capit Beneficium sine proposito absoluto assumendi sacerdotium, sed hesitans, & cum animo dubio, aut cum proposito conditionalit. n. 46. cum seqq. resoluitur contra alios non procedere. Et talem non peccare, nec teneri ad restitutionem.

An accipiens Beneficium animo non assumendi Sacerdotium teneatur restituere fructus perceptos durante tali animo etiam si postea illo mutato promotus sit in tempore, n. 51. & 52. resoluitur non teneri.

An hic, qui a principio bono animo se promouendi accepit Beneficium, & postea illo mutato retinet illud, teneatur ad restituendos fructus perceptos post eum mutatum, n. 52. cum sequentibus, resoluitur contra aliquos teneri necesse deducendum stipendium, quod dedit Vicario.

An decisio d. §. ceterum, procedat in eo, qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, non tamen finem lucrandi fructus eius, n. 57. & 58. resoluitur affirmatiue.

Cui sit facienda restitutio istorum fructuum? resoluitur restituendos esse fabricæ, vel pauperibus, nisi in canonicatibus fructus in mensa, n. 59.

Sunt aliqua Beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinem, Sacerdotij Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt Beneficia curata, Canonicatus, Portiones, & Dignitates, & alia, vt dicitur j. 7. part. cap. 1. obtinentesque huiusmodi Beneficia tenentur infra annum à die pacificæ possessionis, vel quo per eos steterit quominus eam habeant, iusto impedimento cessante, ordines suscipere requisitos, capitulum, licet canon, cap. commissæ de electione in 6. Clementin. vt ij, qui de etate, & qualitate. Sanctæ Concilium Trident. sess. 22. cap. 4. de reformat.

Alioquin Parochus non se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est Parochiali priuatus ipso iure, d. cap. licet canon, & cap. commissæ, quod ultra Dd. ibi late explicant Rebuffus in praxi titulo de dispensatione de non promouendo, & præcipue tit. de non promotis intra annum. Bernard. Diaz in pract. criminal. cap. 53. & ibi Salcedo, Flaminus Parisius, de resignatione Benefic. libro 3. quest. 2. & Zenz.

cola in *praxi Episcopali*, 1. part. verbo *Beneficium*, §. 4. d. 4. & de eo aliqua dicemus infra 11. part. c. 5. a numero 117.

5 Et ista priuatio obligat † in conscientia ante sententiam iudicis, vt dicitur *dict. 11. part. cap. vltim. a num. 28.*

6 Non tamen habet locum, † in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem. Rebuff. *dict. titul. de non promotis*, numero 80. aut propter illiteraturam, † seu alium defectum, vt alias respondit S. Congregat. Concilij Cardinali Carolo Borromeo Archiepiscopo Mediolanen. his verbis. *Pena Canonis prescripta his, qui ultra annum Sacerdotium non perceperint, non habere locum in Reclitore, qui intra annum a die adeptæ possessionis pacifice, vel intra tempus legitime ei prerogatum comparuit, & se promoueri petijt offerens, quantum in se erat, se paratum suscipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam causam promouere, referunt Salcedo supra additione 1. F. Eman. Rodrig. in summ. 1. tom. c. 30. n. 3. & Vega 1. p. c. 36. casu 20.*

8 Est etiam alia declaratio super † cap. 1. sess. 14. de reformatione, quæ sic ait. *Congregatio censuit per hoc decretum correctum esse capitul. ex tenore, & capit. ad aures. de tempor. ordinationum ampliatum, ita vt comprehendat quoque clericos seculares, etiam Dignitates vel Beneficia, quibus annexus sit ordo obuiantes, tam quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quam etiam suspendendi, ipsique potestatem appellandi ademptam esse, fuitque etiam dictum arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto non incidere in penam capit. licet canon. de election. in 6. iuxta capit. commissa, de election. libr. 6. ac etiam quod si admittitur appellatio, non tamen recursus.*

9 Nec etiam habet locum d. pœna † priuationis & obligatio se ordinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium, Sacerdotale per se exercendum vt alias S. Cong. respondit Episcopo Berganen. his verbis, *Parochus si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem Sacerdotis, & res diuinas per se obeundas minime idoneus esse videatur, non tenetur durante dicto morbi genere sacris ordinibus se initiari, facere.*

10 Obtinentes vero Dignitates † Canonicatus, vel Præbendas, aut alia Beneficia, si infra dictum annum ordines non susceperint requisiti, & suis Beneficiis annexos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia

11 *d. cap. licet canon. † solum procedit in Parochialibus gloss. 1. ibi verb. Parochialis, cap. statutum, eodem & ibi gloss. 1. Dom. & Francus numer. 2. Bonifacius in dict. Clem. vt ij qui §. illi vero numer. 9. Roman. cons. 325. num. 2. & 3. Rebuffus d. tit. de non promotis, numero 28. 29. & 30. Bernard. Diaz. supra numero 5. & ibi Salcedo additione vltima, & Iacobus de Graffius in decisionibus aureis casuum cons. cap. 97. numero quadragesimo septimo. † sed ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam si Capitulum, & Episcopus concedant, & dimidiâ partem distributionum perdūt eo ipso. d. Clem. vt ij qui §. illi vero, & ibi glo. & Dd. & Concilium Trident. d. sess. 22. c. 4. de reform. quod decretum censuit S. Congreg. † comprehendere ea omnia Beneficia, quæ ordinem requirunt.*

14 Vnde S. Congregatio videtur velle, † quod d. decretum comprehendit etiam Beneficia extra Cathedralē, vel Collegiatam, quamuis, *dict. Clem. vt ij*

qui §. illi vero, non haberet † locum in Beneficiis extra Ecclesiā Cathedralē, vel Collegiatam, etiam si in eis essent distributiones, sed solum in Præbendis, & Beneficiis in Ecclesiā cathedrali, vel collegiata habentibus vocem capituli, aut distributiones, glo. ibi verb. Præbendas, & verb. in eisdem, & verb. distributiones. cardin. ibi num. 5. & Bonit. numer. 30. qui male tenebat contra glo. dict. verbo distributiones.

16 Et post monitionem possunt † illi priuari Beneficio, vt S. congregatio respondit Episcopo Pataui- no his verbis. *Canonici, qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant, ab Ordinario priuari debent.* Et est alia declaratio eiusdem Sacre congregationis, quæ sic ait, *Episcopus facta annexione ordinum cuiuslibet Canonici, statim Canonicos ad eorum susceptionem cogere debet usque ad priuationem, & ita etiam Sacra congregatio respondit Archiepiscopo Burgen. vt in declarat. infra adducta, numero 21.*

17 Nisi forte careat † quis ætate ad ordinem requisita, quia ex dispensatione in minori ætate obtinuit Præbendam, tunc enim non potest ea priuari, ob istam causam. Rebuffus supra numer. 55. & respondit S. congregatio Episcopo callaguritano, his verbis. *Congregationi datus est supplex libellus Ioannis Ferret. velle amplitudinem tuam ei canonicatum cum Præbenda, quæ istis obtinet, adumere, ob eam causam, quod intra annum non sit promotus ad sacros ordines ex decreto concilij, qui cum tantum modo 18. annos, vt ab eo relatum est, natus sit, neque per decretum concilij sess. 23. cap. 12. ante vigesimum secundum annum sacris initiari possit, non videtur esse cogendus, vt, nisi sacros ordines suscipiat, canonicatu priuetur, de quo Pontificis litteras expediri: itaque si res ita est, mandat tibi sua sanctitas, vt conseruata isti Ioanni possessione eum prius non cogas ad sacros ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenierit.*

18 Sed licet se offert difficultas, † an in Ecclesiis, vbi sunt adiuncti, vt in cap. 6. concilij sessione 25. de reform. possit Ordinarius absque adiunctis procedere ad priuationem canonicorum ex prædicta causa, quod ordines suis Præbendis annexos non suscipiunt? Et videtur † non posse sine adiunctis procedere ex quadam declaratione S. congregationis, quæ habetur super d. cap. 6. & sic ait. *In terminis huius decreti, non potest Episcopus absque adiunctis procedere ad priuationem canonicorum † ex eo, 20 quod ordines Præbendis eorum annexos intra tempus a iure statutum non susceperunt, vel quod non resederint, posse tamen solum procedere ad alias pœnas, & multas, ob non residentiam, de quibus in c. 12. sess. 24.*

21 Nihilominus † contrarium verius existimo, nempe posse procedere sine adiunctis, quia ista non videtur causa criminalis, ad textum in capitul. per tuas, el primero, de simonia circa finem, & notata per Feder. cons. 23. Imolam Abb. num. 4. Ananiam 5. & Felin. n. 2. in c. super his, de accusatio. Gratium cons. 71. nu. 9. lib. 2. & Marantam in speculo aduocatorum 4. part. 1. dist. nu. 32.

22 Et ita S. congregatio † respondit Archiepiscopo Burgen. vt in declaratione sequenti. *Illustrissime & Reuerendissime Domine vti scilicet, dubium visum non est Illustrissimis Patribus ad explicandas, quæ ex Trident. Concilio possunt oriri quæstiones a Sancto Domino nostro in consilium adhibitis, quin amplitudini tue liceat tertiam partem ex fructibus Dignitatum istius*

- istius Ecclesie, non quemadmodum deducta olim fuit sed secundum veram eorundem fructuum estimationem, de integro nunc deducere, sed si inter utramque deductionem non ita multum interfu, magis placuit in ea re nihil novari. Illud autem sine distinctione verum est eos, qui non suscipiunt ordines suis Canonicis, Portionibus annexos, pena etiam privationis ab amplitudine sua, per seipsam etiam solam, sine adiunctis, ad id compelli merito posse, quod & ad eandem amplitudinem tuam rescribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & diuina gratia muneribus auctam velit. Rome die 29. Maij 1590. Hieron. Cardin. Mathenus.
- 23 Et huic declarationi videtur & magis standum uti veriori, & certiori, seu posteriori illa altera supra adducta.
- 24 Et qui in Subdiaconatus ordine & saltim constituti non sunt, similiter vocem non habent in Capitulo, etiam si id sibi ab alijs libere concedatur, nec fuerint in mora illum suscipiendi, ex d. Clem. vi. i. qui, in princip. & ibi gloss. & Dd. & decreto Concilij d. cap. 4. sess. 22. de reform. quod decretum censuit & S. Congregatio, procedere non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus, & minus in synodo istum Canonicum vocem habere posse, & rursus censuit, neque consultuam vocem, neque assistentiam, nec sedem in Capitulo habere.
- 26 Quamvis Decanus, & seu Archidiaconus, ad quem spectat conuocare Capitulum, & in eo proponere, & resolueri, id possit facere, etiam si non sit in sacris communis titulus, ut in sequent. declaratione S. Congregationis. Archidiaconus ad quem de consuetudine Ecclesie spectat absente Decano conuocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere, id potest, etiam si non sit in sacris, cum iste sit actus iuris dictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione ordinis, sed antiquitatis, & superioritatis.
- 27 Vnde in Ecclesijs, in quibus & Decanus absens potest constituere vice-Decanum, ut in Segobien. poterit constituere illum, qui non sit in sacris, ad conuocandum, presidendum, & resolvendum.
- 28 In Ecclesijs tamen, & in quibus deficiente Decano, ius conuocandi, presidendi, & resolvendi spectat ad antiquiorem Capitularem gradatim, ut in hac nostra Ecclesia Abulensi, & alijs, non videtur id spectare ad eum, qui non est in sacris, ex quo non intrat, nec potest intrare in Capitulum, & dicta consuetudo videtur intelligi de Capitularibus, qui intrant, seu possunt intrare in Capitulum.
- 29 Non tamen procedit d. Clem. & vi. i. qui, & decretum Concilij in alijs, quae extra Capitulum fiunt gloss. ibi verb. in Capitulo, & Bonifacius, numero 16. & 17. ibidem, & sic in Ecclesijs, ubi collatio & spectat ad Canonicum hebdomadariam per turnum, Canonicus etiam in sacris non constitutus, ad effectum conferendi, suam hebdomadam habere debet, & ratione suae hebdomadae potest conferre; Rebuffus de nominatio. quest. 8. numer. 6. alias 3. & fuit resolutum in vna Romana Beneficiatus S. Petri 26. April. 1591.
- 31 Et Capitulum & potest committere collationem, vel nominationem Beneficij ad illud pertinentis Canonico, qui non sit in sacris, ut ibi resolutum, & in eadem causa 13. Maij 1594. coram D. Cyprio, & Canonico, qui non est in sacris, potest optare, si sta-

tutum, vel consuetudo non sit in contrarium, dict. gloss. verb. in Capitulo, quam Dd. ibi sequuntur, & nouissime Gonzalez gloss. 34. a numer. 128. Et haec omnia, & quae dicta sunt circa carentiam vocis in Capitulo, & quae sunt extra Capitulum, de non constitutis in sacris, dicenda etiam erunt similiter de iis, qui intra annum ordinem non suscipiunt requisitum.

Præterea Parochus, & qui ad Sacerdotium promoueri non intendens Parochialem receperit, ut eius fructus per annum percipiat illam postmodum dimissurus, peccat mortaliter cum obligatione restituendi fructus, nisi voluntate mutata promotus fuerit, ut in dist. cap. commissa. §. ceterum. de election. in 6.

Circa quam conclusionem & aliqua dubia erunt breuiter examinanda; primum dubium est, an procedat in accipientibus alia Beneficia, quam Ecclesias Parochiales, sine animo assumendi presbyteratum, vel alios ordines eis annexos, verbi gratia Dignitatem, Canonicatum &c. in quo sunt diuersae sententiae, alij tenent accipientes huiusmodi Beneficia sine intentione & assumendi ordines illis annexos, non teneri ad restitutionem fructuum, nam cum d. cap. commissa. §. ceterum, sit poenalis, & odiosa, non debet extendi extra suum casum, præsertim si ne rationis identitate, vel maioriore, qualis licet non est l. interpretatione. ff. de poenis cap. poenae, de poenitent. distinct. 1. reg. in poenis, & reg. odia. lib. 6. Diennas reg. 287. cum alijs, & facit d. c. licet canon. iuncta gloss. ibi verb. Parochiales, & dist. cap. statutum. Ita Nauarr. in man. cap. 25. numer. 118. & de oratione cap. 21. numer. 51. Soto de iust. & iure lib. 10. quest. 5. art. 6. Angles in floribus Theolog. questionum de restitutione, quaestione de restitutione facienda propter negligentiam Ecclesiasticorum 3. difficult. 4. dub. Lud. Lopez in structorijs conscientia. 1. tom. cap. 256. Eman. Rodriguez in summ. 1. tom. cap. 30. n. 4. & 6. Vega in summ. 1. part. cap. 36. casu 20. ad secundum. Lud. Carbo. de restitutione quaest. 6. i. 2. dicto, & Card. Toletus in summ. lib. 5. c. 5. vers. 4. Io. Gutier. Cano. 9. lib. 2. c. 5. n. 24. & Th. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 45. n. 13.

Addunt tamen & Nauarr. d. numer. 51. Soto. Ludou. Lopez Eman. Rodr. & Vega ad tertium ibi. Io. Gutier. n. 25. Th. Sanchez. n. 14. istos peccare mortaliter accipiendo illa Beneficia sine intentione assumendi ordines illis annexos, ea ratione, ut inquit ibi Nauarrus, quod qui accipit aliquod munus, debet curare, ut sit habilis ad illud exercendum.

Alij vero tenent istos & non solum peccare mortaliter, sed etiam teneri ad restitutionem fructuum & in eis procedere. d. cap. commissa. §. ceterum, pro qua sententia citatur Panorm. in cap. relatum. de cleric. non resid. & Gabr. 4. dist. 15. quest. 8. artic. 3. Mayor. in 4. dist. 24. quest. 11. & Adrianus in eod. 4. tit. de restitutione. §. pro clariori, vers. pro responsione, & tenet Quintanaduennas Ecclesiasticon lib. 4. numer. 66 & sentit Iacobus de Grassis in decisionibus aureis casuum conscientia libro 2. cap. 97. numer. 55. & quae sententia mihi placet, nam ratio expressa in d. §. ceterum, ibi, cum eos receperis fraudulenter, militat etiam in proposito, ut patet, & quando ratio est expressa in lege & etiam poenali, fit extensio ad alios casus, in quibus virget eadem ratio. l. cum mulier 1. & ibi Alexand. per illum textum. ff. soluto matrimonio. Domin. in cap. sciuitas. §. 1. in princ. de sententia excomm. in 6. & cons. 2. in fin. Francus in cap. 1. de temporibus ordination. in 6. numer. 7. 6. limitation. Iason in l. 1. n. 13. ff. in ius vocati ubi

- eant, & in leg. cum quidam. numer. 29. & 30. ff. de liberis & posthum. Decius in reg. factum cuique. §. in penali-
bus. numer. 15. ff. de regul. iuris. Aymon de antiquitate
temporis. 4. parte, sectione, videamus modo. numer. 18.
& Thom. Sanchez alios referens lib. 3. disputat. 42.
num. 4. ex quo satis sit fundamento contrariæ sen-
40 tientiæ. † Præsertim quod dici potest, *dict. cap. commissæ*.
§. cæterum, non esse legem poenalem nouam, vt d.
capitulum, licet canon, sed declarationem iuris an-
tiqui, & obligationis iustitiæ, quam ratio naturalis
videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex e-
ius verbis ibi, *tenebris*, & ibi, *non eos receperis fraudu-*
lenter, immo totum capitulum, commissæ, videtur
magis declaratio, quam ius nouum.
- 41 Intelligenda † sane est ista sententia de his, qui
non intendentes assumere ordines illis annexos
assumunt dicta Beneficia, vt fructus ex eis interim
percipiant, illa post modum dimissuri, aut compel-
lantur ordinari, vt in d. *§. cæterum*; secus vero de his,
qui accipiunt dicta Beneficia cum intentione, &
proposito, non assumendi sacros ordines debitos,
dum eis permissum fuerit, nec cogantur illos assu-
mere, vt sunt aliqui in Ecclesiis Cathedralibus, isti
enim, quamuis peccent mortaliter, cum habeant
intentionem non obseruandi ius, nec adimplendi
suam obligationem, tamen non tenebuntur ad re-
stitutionem fructuum interim perceptorum, licet
de facto, quia non fuerunt coacti, nunquam sint
promoti. nam eos non receperunt fraudulenter, vt in
d. *§. cæterum*.
- 42 De accipientibus, † vero Beneficia simplicia,
quibus non est annexus sacer ordo, animo quidem
satisfaciendi eorum oneribus, sed non ascendendi
ad ordinem sacrum, dicendum est, non peccare,
nec ad fructuum restitutionem teneri, quia id nul-
lo iure prohibetur, vt recte inquit Nauarr. *dict. cap.*
25. num. 118. & cons. 1. de Præbend. quem sequuntur
Quintanaduennas, & Graffius d. numer. 55. Lud. Lo-
pez d. cap. 256. Eman. Rodriguez d. cap. 30. num. 8. &
Vega d. cap. 36. casu 23. & Thom. Sanchez d. disp. 45.
num. 7.
- 43 Quod etiam eadem ratione † erit dicendum de
accipientibus huiusmodi Beneficia simplicia ani-
mo transeundi ad statum coniugalem, nempe non
teneri ad restitutionem fructuum, nec peccare, mo-
do interim velint viuere Clericaliter, & debitum
officium præstare, vt recte docet Nauarr. d. cap. 21. de
oratione. n. 52.
- 44 Quamuis peccare mortaliter † teneat Soto d. ar-
tic. 6. quem sequitur Toletus supra, & videntur te-
nere Flam. Paris. de resign. lib. 4. q. 11. numer. 42. & Io.
Gutierr. supra n. 26. & peccare venialiter Tho. San-
chez num. 19.
- 45 Et quamuis idem † Nauarr. inferius *Miscellanea*
44. num. 2. alias *Miscell.* 49. num. 205. dicat se & So-
tum conciliari posse intelligendo opinionem Soti
de illis, qui animo absoluto mutandi sic statum
Clericalem in coniugalem accipiunt Beneficia, suam
vero de illis, qui non certo, & absoluto animo mu-
tandi, sed conditionali, si aliquid suo proposito con-
uenientius superueniat, id faciunt, cum proposito ta-
men actuali, vel virtuali faciendi omnia, quæ Bene-
ficio de præcepto requirit, dum illud tenuerint,
existimo tamen non peccare etiam si animo absolu-
te id faciant.
- 46 Secundum dubium est, † an decisio d. *§. cæterum*,
procedat in eo, qui capit Beneficium, sine propo-
sito absoluto assumendi Sacerdotium, sed hæsitans, &
cum animo dubio, aut cum proposito conditionali
assumendi Sacerdotium, nisi aliud conuenientius si-
bi offeratur, vel nisi frater eius primogenitus obie-
rit sine liberis? in quo Soto supra, tenet affirmatiue,
quoniam, cum text. ait, † non intendens, absolutam
intentionem exposcit, & qui absolute percipit fru-
ctus, absolutam debet habere intentionem, alio-
quin fraudulenter, vt ait textus, eos recipit. Sequitur
Io. Gutier. supra n. 22.
- Contrarium, tamen, nempe talem nec peccare,
nec teneri ad restitutionem fructuum, tenet † Nau. 48
d. c. 25. n. 118. & d. c. 21. n. 45. & cons. 17. de Cleric. non re-
sid. quia illa verba, *non intendens*, intelligenda sunt
de illo, qui accipit Beneficium cum animo, & inten-
tione non se promouendi, vt colligitur ex verbis se-
quentibus ibi, *nisi voluntate mutata promotus fueris*,
tum quia, vt ibi notant Dd. ille text. expresse loqui-
tur de illo, qui fraudulenter accipit Beneficium
vt lucretur fructus anni dati, ad se promouendum,
quod non verificatur in assumente illud animo du-
bio, aut conditionali, qui reuera non committit frau-
dem, & sic cessat ratio illius textus. sequitur Graffius
supra n. 55.
- Et ita tenendum est, † quamuis Lud. Lopez su-
pra c. 255. quem sequuntur Eman. Rodriguez d. cap. 30. n. 8. & Vega d. casu 23. media via incedat tenendo
cum Soto in eo, qui dubio animo Beneficium ac-
cipit, & cum Nauarro in eo, qui animo conditionali
illud accipit, quod etiam tenet Th. Sanchez supra n.
10. sic intelligens Nauarrum.
- Tertium dubium est, an accipiens Beneficium
animo † non assumendi Sacerdotium, teneatur re-
stituere fructus perceptos durante tali animo, et-
iamsi postea illo mutato, promotus sit in tem-
pore?
- Et dicendum est, non teneri, vt clare ait ille textus
ibi, † *nisi voluntate mutata promotus fueris*, & sen-
tiunt ibi Doct. & contra Sotum supra recte tenet
Nauarr. d. cap. 21. num. 46. & 50. Silues. *versicul. Be-*
neficio 3. num. 5. Ludouic. Lopez *dict. cap. 255.* & E-
man. Rodriguez d. cap. 30. numer. 6. & Th. Sanchez
supra numer. 7. & 9. Vazquez 12. tom. 2. disputat. 160.
numer. 35.
- Quartum dubium est, † an is, qui à principio
bono animo se promouendi accepit Beneficium,
& postea illo mutato, retinet illud, teneatur ad re-
stituendos fructus perceptos post eum mutatum
nam de perceptis durante bono animo certum est,
non teneri.
- In quo glossa in *dict. §. cæterum. vers. non inten-*
dens. docet teneri, † quia eadem ratio est de reten-
tione, ac receptione, sequitur Soto *dict. art. 6.* & An-
gels supra 6. dubio, qui ait ad fructus interim per-
ceptos restituendos obligari, deducto tamen stipen-
dio, quod Vicario dedit. quia tunc fuit per Vicarium
verus minister, vt Gabriel docet, sequuntur etiam
Carbo. & Graffius num. 54. ubi supra, & Ioan. Gutier-
rez, num. 23.
- Contrarium tamen tenet Nauarr. d. cap. 25. num. 54
118. & *dict. cap. 21. num. 50.* cui accedunt Ludou. Lo-
pez. d. cap. 255. Eman. Rodriguez d. cap. 30. num. 8. &
Vega † *dict. casu 23.* & Thom. Sanchez num. 11. quia
textus ille solum loquitur de accipiente, & non est
par ratio, cum longe magis peccet qui ab initio frau-
dulenter accipit Beneficium animo non se promo-
uendi, quam, qui postea animo mutato illud retinet,
nam ille grandem fraudem, & dolum committit,
hic autem nullum, vel certe non tantum, quod ma-
iori

iori ratione ait *nu. 118. d. 6. 90.* qui non mutant, sed de mutando dubitare cæpit.

Mihi verior videtur sententia glossæ, nam non potest negari peccare t mortaliter, & cum fraude retinere Beneficium, & fructus illius percipere istum, qui mutato animo cum proposito non se promouendi, illud retinet ad lucrandos fructus residui temporis. Nec videtur deducendum stipendium, quod deducit Vicario, ut ait Angles, nam cum malo titulo, & mala Fide illos fructus percipiat, nec eos faciat suos, nihil videtur deducendum, t sed sibi imputet, & facit, quod dicitur *infra 7. part. capit. 13. num. 100.*

Secundum dubium est, an decisio *dist. 8. ceterum*, procedat in eo, t qui accipit Beneficium cum proposito non se promouendi, nec tamen ad finem, &

effectum lucrandi fructus eius, sed ob alios fines, seu motiua? nam videbatur non procedere, quia loquitur de eo, qui sic accipit Beneficium, ut fructus ex eo per annum percipiat.

Nihilominus etiam in eo procedere verius existimo, t nam etiam is fraudem committit, & ita videtur sentire ibi Francus, *n. 2* & alij, Carbo. 3. & Dd. supra allegati.

Sextum dubium est, cui sit facienda restitutio istorum fructuum? t Et dicendum videtur, restituentos esse fabricæ, vel pauperibus, ut de fructibus amissis ob nō recitationem horarum dicitur. Nisi in Canonicis, & aliis Beneficiis habentibus fructus in mensa Capitulari, qui videntur ad Capitulum spectare, ut alias dicitur *capitul. precedenti numero quarto.*

QVARTA PARS, DE MODIS PROVIDENDI ET DISPONENDI DE BENEFICIIS, EAQUE ACQVIRENDI.

CAP. I.

De Collatione, Electione & Presentatione.

SVMMARIA.

DE Beneficiis variis modis providetur, & variis modis acquiruntur *num. 1.* sed tres potissimum modi, sub quibus alij continentur, collatio, electio, & presentatio, *nu. 2.*

Collatio, quid sit, numero tertio. & quid sit institutio qua sub ea comprehenditur, *num. 4.*

Collatio est duplex, necessaria, & voluntaria, & quæ utraque sit, *n. 5.*

Electio, quid sit *num. 6.* ad quam reducitur postulatio, & quid illa sit, *n. 7. & 8.*

Electio, & postulatio coniuncta est nominatio, qua est duplex, *n. 9. & 10.*

Materia electionis, & postulationis parum est in usu, nec est practicabilis, *n. 11.*

De materia electionis qui videri possint, *n. 12.* & de materia postulationis, *n. 13.*

De electione monialium, qui sint, vide *n. 14.*

Presentatio quid sit, *n. 15.*

Presentari debet Clericus, exhiberi, & offerri Episcopo, nec de absente fit presentatio, nisi cognita esset Episcopo qualitas absentis, *num. 16.* nec valet consue-

tud oin contrarium, *num. 17.*

Licet Ordinarius non teneatur admittere presentationem illius, qui non se personaliter exhiberet, tamen si causa admiserit, valet presentatio, etiam si non esset notus, *n. 18.* & ita potest saluari practica hodierna, *num. 19.*

Quamvis absens ita notus ordinario, ut non indigeat examinatione, & recte possit presentari, tamen Ordinarius, licet possit, non teneatur admittere presentationem, *n. 20.*

Vbi fit presentatio de absente, ultra admissionem Ordinarii requiritur acceptatio presentati *infra tempus dictum ad presentandum n. 21.*

Vbi examinatio requiritur pro forma, seu alias, est omnino necessaria, & pratermitti non potest, quantumvis presentatus sit notus *n. 22.*

Resolutio Rotæ, ex qua dicta comprobantur, numero vigesimo tertio.

Difficultas contra praxim hodiernam, quod nunquam solent presentari corporaliter exhiberi, qua non videtur posse saluari ex ratione tacta, *num. 18.* Cum hodie ex Concilio requiratur examen pro forma in presentatis, non solum ad Beneficia curata, sed etiam simplicia iuris paron. Eccles. *n. 24.*

Respondetur, quod examē non requiritur pro forma presentationis, sed institutionis *n. 25.*

Ad presentationem reducitur nominatio Vicarij, numero 26.

De nominationibus Vniuersitatum ad Beneficia, qua in Gallia fuit, qui agunt, *n. 27.*